

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	17.09.2025.a., Jõhvi
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Antti Aitsen
Ametiasutuse nimi:	Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24930000166
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 93-1 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (ik XXX)

Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja nr 24913000166, milles oli 02.01.2025 XXX esitatud kahtlustus KarS § 421-2 lg 1 – § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteokatse toimepanemises, s.o keelatud strateegilise kauba veos.

Kahtlustuse kohaselt XXX toimetas 23.11.2024.a. kell 03.42 Venemaa Föderatsioonist Eesti Vabariiki läbi Narva linn, Peterburi mnt 1 asuva Narva tollipunkti kaudu kuulide valamise pressivormi Svarog, kaubakoodiga 8480.

StrKS § 5 lg 1 kohaselt on strateegilise kauba vedu ja strateegilise kaubaga seotud teenus või tehing keelatud, kui keeld on sätestatud rahvusvahelises või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavas õigusaktis.

RSanS § 6 kohaselt on rahvusvahelise sanktsiooni rikkumine rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmine või keelu rikkumine. Rahvusvahelist sanktsiooni rakendav õigusakt on RSanS § 9 lg 1 tähenduses Euroopa Liidu Nõukogu määrus või Eesti Vabariigi seadus, mille alusel kohaldatakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud kohustusi ja keelde. Seega on Euroopa Liidu Nõukogu määrus nr 833/2014 rahvusvaheline sanktsioon.

31.07.2014 Euroopa Liidu Nõukogu määrus nr 833/2014 (muudetud 24.06.2024 määrusega nr 2024/1745) käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas. Määruse artikli 3i lg 1 kohaselt on keelatud otse või kaudselt osta, importida või üle anda XXI lisas loetletud Venemaalt pärinevaid või Venemaale eksporditavaid kaupu, mille müük toob Venemaale märkimisväärset tulu ja võimaldab tal jätkata Ukraina olukorda destabiliseerivat tegevust.

Kuulide valamise pressvorm, kui valuvorm metallide valamiseks (kaubakood 8480), kuulub Euroopa nõukogu määruse nr 833/2014 artikkel 3i lg 1 viidatud XXI lisas väljatoodud kaupade loetellu (kaubakood 8480). Samuti kuulub kuulide valamise pressvorm Strateegiliste kaupade nimekirja Lisas 1 väljatoodud Sõjaliste kaupade nimekirja punkti ML18.a alla. Kuritegu jäi katsestaadiumisse, kuna kuulide valamise pressvorm avastati XXX valdusest enne nende Eesti Vabariiki toimetamist.

Peale kriminaalasja toimikuga tutvumist on prokurör jõudnud järeldusele, et XXX tegevus on ekslikult kvalifitseeritud KarS § 421-2 lg 1 - § 25 lg 2 järgi. XXX poolt toime pandud kuritegu

tuleb ümber kvalifitseerida KarS § 93-1 lg 1 järgi.

Kuulide valamise pressvorm tegelikult ei kuulu Strateegiliste kaupade nimekirja Lisas 1 väljatoodud Sõjaliste kaupade nimekirja punkti ML18.a alla.

Strateegilise kauba veo puhul tähendab sissevedu mh sõjalise kauba Eestisse toimetamist. Seega tuleb kindlaks teha, kas kuulipress (ja selle abil valmistavad kuulid) kuuluvad sõjalise kauba alla.

Tulenevalt Sõjaliste kaupade nimekirja (Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määrus nr 171 „Strateegiliste kaupade nimekirja“ Lisa 1 (Vabariigi Valitsuse 03.06.2025 määruse nr 37 sõnastuses)) artikkel ML3, märkus 4.b kohaselt - Kategooria ML3 (Laskemoon ja sütituseadevahendid ning spetsiaalselt nende jaoks loodud komponendid) ei hõlma järgmist: relvaseaduse kohaselt tsiviilkäibes piiramata käibega padrunikomponente: **kuule**, haavleid ja padrunikesti.

Seega kuulid ei ole sõjaline kaup Strateegilise kauba seaduse tähenduses ning kuulipress ei saa olla sõjalise kauba tootmisseadmeks Sõjaliste kaupade nimekirja punkti ML18 mõttes.

Samal ajal on kuulipressi Venemaa Föderatsioonist Eesti Vabariiki toomine keelatud, kuna kuulide valamise pressvorm, kui valuvorm metallide valamiseks (kaubakood 8480), kuulub Euroopa nõukogu määruse nr 833/2014 artikkel 3i lg 1 viidatud XXI lisas väljatoodud kaupade loetellu (kaubakood 8480).

Eeltoodust tulenevalt leian, et kriminaalmenetluse raames kogutud tõendite alusel on käesoleval ajal alust kahtlustada XXX kuriteo toimepanemises KarS § 93-1 lg 1 järgi s.o rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keelu rikkumises, järgmistel asjaoludel:

XXX rikkudes rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keeldu toimetas 23.11.2024.a. kell 03.42 Venemaa Föderatsioonist Eesti Vabariiki läbi Narva linn, Peterburi mnt 1 asuva Narva tollipunkti kaudu kuulide valamise pressivormi Svarog, kaubakoodiga 8480.

31.07.2014 Euroopa Liidu Nõukogu määrus nr 833/2014 (muudetud 24.06.2024 määrusega nr 2024/1745) käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas. Määruse artikli 3i lg 1 kohaselt on keelatud otse või kaudselt osta, importida või üle anda XXI lisas loetletud Venemaalt pärinevaid või Venemaale eksporditavaid kaupu, mille müük toob Venemaale märkimisväärset tulu ja võimaldab tal jätkata Ukraina olukorda destabiliseerivat tegevust.

Kuulide valamise pressvorm, kui valuvorm metallide valamiseks (kaubakood 8480), kuulub Euroopa nõukogu määruse nr 833/2014 artikkel 3i lg 1 viidatud XXI lisas väljatoodud kaupade loetellu (kaubakood 8480).

RSanS § 3 lg 1 kohaselt on rahvusvaheline sanktsioon on välispoliitika meede, mille eesmärk on toetada rahu säilitamist või taastamist, rahvusvahelist julgeolekut, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet, inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimist või muude Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja või Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide saavutamist.

RSanS § 3 lg 2 kohaselt kehtestatakse rahvusvaheline sanktsioon isiku suhtes ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni, Euroopa Liidu Nõukogu otsuse või muu Eestile kohustusi paneva õigusaktiga.

RSanS § 3 lg 3 alusel võib rahvusvahelise sanktsiooniga piirata rahvusvahelist kaubandust ja rahvusvahelisi tehinguid ning seada muid keelde või kohustusi.

RSanS § 6 kohaselt on rahvusvahelise sanktsiooni rikkumine rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmine või keelu rikkumine. Rahvusvahelist sanktsiooni rakendav õigusakt on RSanS § 9 lg 1 tähenduses Euroopa Liidu Nõukogu määrus või Eesti Vabariigi seadus, mille alusel kohaldatakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud kohustusi ja keelde. Seega on Euroopa Liidu Nõukogu määrus nr 833/2014 koos hiljem tehtud muudatustega on rahvusvaheline sanktsioon.

Lähtuvalt eeltoodust pani XXX toime rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keelu rikkumise s.o. KarS § 93-1 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteokatse toimepanemises.

KarS § 93-1 lg 1 kohaselt karistatakse rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmise või keelu rikkumise eest rahalise karistusega või kuni 5 aastase vangistusega.

Käesolevas kriminaalasjas kogutud tõendite seas on Maksu- ja Tolliameti poolt esitatud kuriteoteade koos lisadega (läbivaatusakt, fototabel, XXX isikutõendava dokumendi koopia, kauba-üleandmise-vastuvõtmise akt jt), XXX kahtlustatavana kinnipidamise protokoll, vaatlusprotokoll (XXX piiriületuste andmed), XXX kahtlustatavana ülekuulamise protokoll, vaatlusprotokoll (kuulide valamise vorm, juhised), rahvastikuregistri väljatrükk, karistusregistri väljatrükk, tunnistaja XXX ülekuulamise protokoll, tunnistaja XXX ülekuulamise protokoll, maksukohuslaste registri väljatrükk, teatis isiku keskmise päevasissetuleku ja elatustaseme kohta.

Lähtudes kriminaalasjas kogutud materjalidest, jõudis prokurör järeldusele, et XXX süü on tõendamist leidnud, ent tema süü ei ole käesoleval juhul suur.

Süü suuruse hindamisel arvestatakse eelkõige isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, karistust kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid.

Kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 202 lg 1 ja lg 7 kohaselt kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib kriminaalmenetluse lõpetada. KrMS § 202 lg 2 kohaselt on kahtlustatavale võimalik panna kohustuse maksta kindel summa riigitulusesse või sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides või teha üldkasulikke tööd. Kohustuse täitmata jätmisel kriminaalmenetlus uuendatakse.

Eelnevast järelduvalt ei ole kahtlustatava süü niivõrd suur, et kriminaalasja tuleks lahendada ilmtingimata kohtumenetluses. Samuti, kuna seadusandja on nimetatud kuriteo eest ette näinud ka rahalise karistuse, on tegemist kuriteoga, mille toimepanemisel võib isiku süüd pidada väikseks, kuna karistuse väiksemad sanktsioonimäärad viitavad ka väiksemale süüle.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada asjaoluga, et menetluse lõpetamine pole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik, kas lähtuvalt avalikust menetlushuvist või eripreventiivsest vajadusest. Avalik menetlushuvi puudub üldjuhul kuritegude puhul, kus isiku süü ei ole suur.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Kui inimene eksib kehtiva õiguskorra vastu nii rängalt, et tema suhtes tuleb alustada kriminaalmenetlust, järgneb üldjuhul

kuriteosündmuse koosseisulise ja tõendatud teo toimepanemisele riigipoolne reageering ehk kriminaalkaristus. Samas on seadusandja jätnud võimaluse kohaldada õigusrikkuja osas teatud juhtudel ka oportuuniteediprintsiibi põhimõtet ja tema suhtes kriminaalmenetlus lõpetada. Seda eeldusel, et isiku huvid ja avalik huvi on omavahel tasakaalus ning kriminaalrepressiooni kohaldamine pole ilmselgelt vajalik. Oportuuniteediprintsiip on viidud seadusesse sisse paljuski eesmärgiga hoida kokku alati piiratud menetluslikku ressursi, mille tingimustes ei suuda riik võrdset tähelepanu pöörata kõigile toimepandavatele õiguserikkumistele. Seetõttu tuleks menetlusökonoomika põhimõttest tulenevalt menetluslikke ressursse kasutada võimalikult ratsionaalselt ja tagada seeläbi õigushüvede võimalikult ulatuslik kaitse.

Avalikust menetlushuvist on võimalik rääkida, kui eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on menetluse jätkamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas, kui isiku suhtes on enne uue kuriteo toimepanemist ühe aasta jooksul kriminaalmenetlus otstarbekuse tõttu lõpetatud või kui isikut on ühe aasta jooksul enne uue kuriteo toimepanemist samaliigilise süüteo eest karistatud või isik on oma muu käitumisega tõestanud, et tema edaspidise õiguskuulekuse tagamiseks, mida muul moel ei ole võimalik korraldada, on vajalik rakendada mõjutusvahendeid või karistusi. Avalik menetlushuvi on olemas ka siis, kui üldpreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on isiku karistamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas siis, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid.

XXX ei ole varem kriminaalkorras karistatud. Tema suhtes ei ole menetluses teisi pooleliolevad kriminaalmenetlusi. Nimetatud asjaolud viitavad kahtlustatava eelnevale õiguskuulekale elule ning eeltoodu pinnalt järeldub, et kuritegude toimepanemine ei ole kujunenud tema elustiiliks ega sagedaseks käitumismustriks. Raskendavad asjaolud puuduvad. Kahtlustatav lubab edaspidi käituda õiguskuulekalt. Menetluskulud kriminaalasjas puuduvad. Avalik menetlushuvi kõnesoleval juhul puudub, kuna isikule etteheidetava kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra, kui üldise väärtusmastaabi, riive heastamine ning tema õiguskuulekale käitumisele suunamine on võimalik saavutada ka muude vahenditega kui avaliku karistamisega.

XXX on nõus võtma endale seoses kriminaalmenetluse lõpetamisega kohustuse maksta prokuröri poolt määratud summa riigi tuludesse. Samuti nõustub XXX tema juurest tollikontrollis leitud ja äravõetud esemete hävitamisega ega soovi nende tagastamist.

Kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku käitumist hinnates on alust asuda seisukohale, et KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventiivseid eesmärgi on võimalik saavutada käesoleval juhul isikut kriminaalvastutusele võtmata. Tulenevalt eeltoodust leiab prokurör, et kahtlustatava suhtes on võimalik lõpetada kriminaalmenetlus KrMS § 202 lg 2 p 2 järgi, määrates talle kohustuseks maksta 500 eurot riigituludesse.

XXX on selgitatud, et kriminaalasja toimik jääb Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuuri kuni kohustuse täitmiseni. Kui XXX ei täida tähtajaks talle pandud kohustust, uuendab prokurör KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 7 ja 206, ringkonnaprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasja nr 24913000166 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg: XXX kohustub tasuma KrMS § 202 lg 2 p 2 järgi riigi tuludesse 500 (viissada) eurot. Tähtajaks määrata 3 kuud alates kriminaalmenetluse lõpetamisest, s.o 17.12.2025.a. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määрусega uuendada.

3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid:
- 4.1 XXX juurest tollikontrollis leitud ja äravõetud kuulide valamise vorm koos pakendiga ja pakendis olnud muud esemed (asuvad Kaitsepolitseiametis) hävitada KrMS § 126 lg 3 p 4 alusel peale XXX poolt p.-s 2 märgitud kohustuse täitmist.
- 4.2 Kriminaalasjas 02.01.2025.a. teostatud elektrooniliste andmekandjate (määruse punktis 4.2 loetletud objektide) kopeerimisel saadud andmed, mis on hoiul Kaitsepolitseiameti andmehoidlas – KrMS § 126 lg 3 p 4 alusel hävitada peale XXX poolt p.-s 2 märgitud kohustuse täitmist.
5. Vahistuse andmed: Vahistamist ei kohaldatud. KrMS § 217 korras kahtlustatavana kinni peetud 01.01.2025.a. kell 14.41 kuni 02.01.2025.a. kell 18.10.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja riiklikusse DNA-registrisse kantud andmete loetelu: andmeid ei kogutud.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata edastada XXX ja tema lepingulisele kaitsjale Artur Pärnojale.
9. Kriminaaltoimik jätta hoiule Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuuri kuni kohustuse täitmiseni.

Antti Aitsen
ringkonnaprokurör

Olen kriminaalmenetluse lõpetamise ja määratud kohustusega nõus, olen määruse kätte saanud ning määrus on mulle tõlgitud vene keelde:

(nimi, allkiri, kuupäev)

Kriminaalmenetluse lõpetamise kohaldamisest võttis osa tõlk, keda hoiatati oma kohustuste täitmisest keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest KarS § 318 ja § 321 järgi.